

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

19. Atrox calumn. adulterij contra Ruggerium detecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

da imbutus Macao discessit, tabulis munitus ad suum ingenium confectis, quibus nostros vexaret; quod fuit homini palmare tot orbe ab uno in alterum, errorum decus, & pretium: nam illud ridiculam quod sibi passim arrogabat, ne nihil egisse tot itineribus videretur, ante se mortaliū neminem, sacrificium diuinum in regno Sinarum obtulisse; cum illic nostri multis inde ab annis, & sacrificarent, & agerent. Verum dux illi apud Pontificem, Macao intentatae sunt causae, eaque conatu non irrita, & Madritum reuersus sua exposuit meditata diu mysteria de subdendis Hispaniae Sinis, quorum erat caput ut ea missio auferretur ab Societate, & sui Ordinis hominibus iisque solum Hispanis crederetur, quorum ipse Dux esset futurus. Philippus III. pro singulari sua aequitate & sapientia, mandauit hominem turbulentum conobio claudi, Clemens verò Octauus, eiusdem itinerum comitem, & consortem. Mandarinum autem Quanceenses dum arrecti pendunt in occasionem Societatis expellendae, Sciaochini daemones atrocem architectatus est quae nisi Deus eius Administros excacasset, in peius aliquid exilio, & infamia, erat desitura. Die quodam affixis per compita libellis grandi caractere, accusabatur adulterij Ruggerius, & nominabatur clarè socia criminis, & dies; sistit se publice Lincitano sub ferum diei maritus contentis, fideaeque adulterae, & miserabili querela flens, eiulans, singultans, legum iura, & poenas implorat: aduertendum hic calumnias quolibet, etiam immanes, apud Sinas fructum esse felicis ingenij, & vice gladiatorum quos ad vindictam non exerunt, in famam, & vitam eorum armari, quos perdere destinant; ea quidem furendi rabie, ut inimicorum interdum se foribus suspendant, quo velut crudelibus eorum iniuriis adacti ad laqueum, extremi supplicij prauidicio illos damnent. Venales ubique triobolo, periuri testes, utque sunt fingendis, texendisque dolis natura vaserrimi, sic iis malignè adhibendis, adeò se vertunt in omnia, omnesque ad verum personas induunt, haec tamen illos ad tribunal cautè meditados afferre opus est ubi terribilis Radamantus manu cinctus ferorum carnificum, dicit illos caedi coram iussurus sit, si coloris, audaciae, aut verborum immutatione, visi fuerint tirubare, & calumniae indicium prodere. tam haec Ruggerio intenta calumnia auctorem habuit Martinum nomine Sinesem, fidee an verè Macai baptizatum, solutis moribus hominem, proinde solitum à Ruggerio blandè & seriò admoneri; ex quo flagitiosus Sycophanta vitae laruam emendatoris, pietatisque cepit induere ut factus Ruggerio carior, stipe aliqua illum emungeret, qui vertendae strophae commodum accidit Christianos duos, patrem & filium ei occurrere qui cum excoquendis in aurum metallis omnia decoxissent, nihilo mitius (quod Sinis commune) pergebant delirio eodem spebuloque insanire consuecendi auri: quare iis facile persuasit ex Philosophis Occidentalibus artem Ruggerio promptam esse, qua viuam argentum rogeretur; & colorem mendacio dabant Lusitani, qui viuam argento na-

19.
Atrox calumniam adulterij contra Ruggerium detecta.

ues onetaban, magnis lucris in Iaponia vendendo; verum, aiebat fur sceleratissimus, coagulando in argentum cocturæ legitimæ, quò Macaum urbem opulentam, Sciaochini turrim construxissent: artis huius vim omnem, herbæ cuidam inesse, quam iureiurando, sibi Ruggerius indicaturum promississet, Christiano scilicet, familiari, & intimo; ipsique pariter utpotè Christianis, dumtaxat illam secreto premerent, aliud ex ipsis herbæ pretium nolle præterquam secretum. His capti nugis simplicissimi Chimistæ, captatorem suum parasiticè reluctan-tem, secum domum abducent, mensa, hospitio, vestitu, pecuniis etiam liberaliter excipiant toto quadrimestri, donec illos non valens improbus verbis ulterius ducere, noua fraude triangulum vitrum à Ruggerio mutuum emulit, & Quanceum aufugit grandem eo pecuniam facturus. Lincitanus haud multò post domi nostræ vitrum poscens videndum, de furto cognouit; grauitèrque iratus, Præfecto Quanceensi mandat hominem rapi, & vincum perducì Sciaochinum, Patribus in cassum, iacturæ leuitatem, ut reo parcerent obiiicientibus, nam utcumque sit, apud vos vitrum, gemma est apud Sinas pretiosissima, nec adeò vestra, ut eius priuate aspectu liceat, Mandarinorum lectissimos qui eius visendæ studio crebri huc veniunt, eamque suspiciant. Causis duabus capitalibus pressus lycophanta, alteram sedauit dato Chimistis quos luserat duobus vitro; alteram se quoque luserat putauit, si eius auctorem credebat Ruggerium delatione inuolueret tam atroci, ut eum quàm longissimè auerteret à negotio sibi facessendo. Accusationem in eum eiusmodi construit, cuius, si valeret, minima pœna, futurum erat exilium: homuncionem circumuenit, vilissimum & mendicissimum, ut suam venderet, & coniugis famam; Ruggerio crimen adulterij inferret; vxorem daret confitentem; libellis per urbem affixis facinus quereretur, absque vlla dubitatione Ruggerium ad redimendam infamiam, ei quantum optasset argenti daturum; iamque homo imputissimus de argento tentarat cum Ruggerio pacisci. Sed occæcauit perditos suum crimen: mariti, vxoris, libellorum criminationes, patrato sceleri tempus assignabant, quo in Prouincia Honanensi diuersabatur Ruggerius, bimestris itinere Sciaochino disiuncta. Hic accusatores animo cadere, maritus cum vxore, solum fuga & exilio vertere; Martinus è carcere huius fugæ præiudicio obrutus, & falsi, furtique conuictus, ad Gubernatorem rapi à quo plagis cæsus est viginti, sanis illis, & prope lethalibus; pœna insuper damnatus quæ nostris responderet tricenibus, & multæ obstrictus cuius vel quarta pars exsolui ab eo non posset, etsi venum se in mancipium daret. Ruggerij contra publicè probata laudatæque innocentia; & restitutum ex calumnia, innocentæ nomen bonum. At enim Lincitano cuius erat datam sententiam suo firmate Chirographo, visa est pœna sceleri nimis impar, Martino plagas adiungi voluit sexaginta, ex quibus duorum spatio mensum tabescens periit, nostris interea defosso in imum

carceris, curam omnem opemque ferentibus. Alchimista duo, furis supplitio territi triangulare vitrum, spontè ad Ruggerium retuere, Irati nihilominus quod illatum sibi à fate damnum, euentito ipsius nomine non sarcitet, & recederet Sciaochino, furorem in Sandem acuerunt qui suffectus Ruggerio fuerat.

Præteruectos hunc scopulum Patres, mox alius terruit longè illo formidabilior Tutanus seu Prorex datus Prouinciæ, ille idem, qui ex Quansiana Metropoli: valdè inhumanè Ruggerium haud pridem eiecerat; sed assiduis eorum precibus annuit Dei benignitas vt mutato animo barbarus salutantes videret exciperetque perhumanè, Ruggerium in primis cui præcipuè timebatur; Lincitani quoque ad maiora promoti, nostrique præ omnibus, & contra omnes, in regno patroni, suecessorem, nouum Lincitanum etiam solito experti sunt affabiliorum; consuerat enim quoties Sciaochino ex aliis Prouinciis transiteret, officiosè illos inuisere: qua benignitate vniuersusque vius opportunissime Riccius ad augendum nostrorum numerum, Sandem obtinuit Macao reuocari, addique illi Ruggerium comitem, censuit tamen qui Macai præerat, solus absque socio iret Sandes. Vix applicuerat, Sciaochinum cum duo quos diximus mali Chymici, peiores Christiani, cum interpretibus aliquot, & familiaribus Ruggerij coniurant ad exterminandum Sandem, vt recuperarent Ruggerium, amicum, beneuolum, suis obstrictum obsequiis, parè sibi ab eo cum adesset ob inopiam persolutis. Die inter se dicto centum locis libellos proponunt, quibus noui Patris externi aduentum vulgabant, factum id aduersus rescriptum defuncti officio Lincitani; nisi urbem quamprimum purgaret, Siuzaiorum Collegio ratum esse (qui postremi sunt inter Literatos) queri apud Proregem, quibus etsi confectis fraudulentorum minis, existimauit Sandes tutius cedere, pauloque post Macaum reuertit, neque propterea Macao renauigauit Ruggerius, sed in alia omnia tractusque Sinis planè oppositos profectionem instituit. Inspector Prouinciæ Indicæ Valignanus, inde appulerat Macaum Iulio exeunte anno 1, 88. Legatos quatuor Iaponum à summo Pontifice reduces, patriæ redditurus. Illic à Ruggerio edoctus posse facilius quam ferret opinio laxari Euangelio in Sinas aditus, pandique latos ad Sementem campos, vt erat capax animi, & ceptorum tenax ingentium quæ ad præpositum Generalem ante decennium scripserat, vt gere nunc acrius institit. Monuerat autem Sinensi expeditione nullam fore toto oriente lucris animarum quætuosiorum; paratiorè nullam excipiendis Euangelij fatibus; nullam cuius gratia minus esset mittendis operatiis parcendum; sed nec vllam ingressu difficiliorem, ob innatum genti odium peregrinitatis; alia omnino tentandum via, quam quæ missionibus aliis ex voto processerat, & hanc ipsè viam quam exposuerat, & præterquam omnia cassis conatibus motum iri censebat, eandem repetiit, certusque longa experientia nullo personæ Sinensis indumento dissimulari posse Europæos, è contrario

10.
De Legatis
in Sinas à
Pontifice
mittendis.